

Nicaragua: de moed van het volk

Op woensdag 10 maart maakt de Noord-Amerikaanse krant «Washington Post» bekend, dat in november president Reagan de CIA de toestemming gaf om een 19 miljoen \$ kostende operatie te beginnen tegen Nicaragua. De volgende dag gaven de omroepen CBS en NBC meer details. Met deze financiële steun wordt in Honduras een paramilitaire macht voorbereid bestaande uit 500 Latijns-Amerikanen, die de grens zullen oversteken voor het uitvoeren van sabotagedaden. Voornamelijk Argentijnen en Venezolanen maken deel uit van deze commando's. (DPA 11.03.82).

Het Noord-Amerikaanse Southern Command, gevestigd in Panama, bevestigde dat 3 helikopters, logistiek personeel van het gevechtsbataljon 210 van de luchtmacht en 60 parachutisten vertrokken naar Costa Rica. Het is de bedoeling deze soldaten te wennen aan Centraal-Amerikaanse omstandigheden (FSLN 02.03.82).

Verschillende Hondurese vakorganisaties dienden een aanklacht in tegen de aankomst van 50 militairen, leden van de Interamerikaanse Verdedigingsjunta. (FSLN 02.03.82).

De verhouding Nicaragua/V.S.A.

«politieke expansie met als doel economische expansie: een economische expansie omdat het kapitaal niet voldoende opbracht in de Verenigde Staten of minder dan in Nicaragua

that is: imperialism

interventies voor investeringen of viceversa»

Canto Nacional
Ernesto Cardenal¹

Op het ogenblik dat een einde gemaakt werd aan het 45 jaar durende Somoza-regime, was Nicaragua niet van «vitaal» belang voor de V.S.A. Wel kon op zijn minst gezegd worden dat Noord-Amerika een doorslaggevende invloed had op de Nicaraguaanse maatschappij: Noord-Amerika bepaalde welk soort economie het land bezat. Het Noord-Amerikaanse imperialisme was dan ook volgens de Sandinisten de fundamentele verantwoordelijke voor de verarming en onderontwikkeling van het land. In tegenstelling met wat ze in andere landen deden, investeerden de Noord-Amerikanen nauwelijks in de produktie. De exploitatie van de

---

¹ «... Om Nicaragua te bevrijden...», poëzie van Ernesto Cardenal; SUA, Amsterdam, 1978.

grond en van de natuurlijke rijkdommen lieten zij voornamelijk aan Nicaraguanen over. Hun grote multinationals kochten tegen spotprijzen de waren op, zorgden voor verkoop in het buitenland en verzending. Zo controleerden zij de hele handel en streken enorme winsten op zonder al te veel risico te moeten nemen. Zij bepaalden wat geproduceerd werd, hoeveel geproduceerd werd en aan welke prijzen werd opgekocht.²

De grootgrondbezitters gebruikten hun beste gronden uitsluitend voor de verbouwing van landbouwprodukten bestemd voor de export: katoen, suiker, koffie en veeteelt. Slechte, onbruikbare stukken werden verpacht aan arme boeren zonder land, tegen voorwaarden die het feodale tijdperk in herinnering brengen. Eens de grond goed vruchtbaar was gemaakt door de goede zorgen van de hele boerenfamilie, werd hij niet zelden weer ingepalmd voor exportprodukten.

De dictatuur die Nicaragua regeerde stelde alles in het werk om deze toestand te bestendigen. Kredieten, infrastructuur, technische bijstand, waren enkel bestemd voor deze groep. Kleine boeren, eigenaars van lapjes grond werden vaak met geweld van hun gronden verdreven omwille van de expansiedrang van de grootgrondbezitters. De Somoza's volgden mekaar op als een ware dynastie. Die opvolging werd hen verzekerd door een trouwe, inmiddels berucht geworden, Guardia Nacional (politie- en legermacht). Die trouw kan enkel verklaard worden door het ver doorgedreven systeem van corruptie waarop de dictatuur steunde. Elke laag van de guardia's had zelf belang bij het in stand houden van het regime. Somoza zorgde ervoor dat alle officieren, van hogere en van lagere rang, in verhouding tot hun graad, betrokken werden bij zijn corruptiepraktijken. Corruptie, fraude en geweld, waren immers de steunpilaren van het regime. De Somoza's leverden trouwens meer dan eens het bewijs van absolute trouw aan de V.S. en konden rekenen op de milde en onvoorwaardelijke steun van de grote bondgenoot.

De EENZIJDIGE AFHANKELIJKHEID van Nicaragua's economie werd nogmaals verscherpt toen, vrij laatijdig, in de jaren zestig, in het kader van de door de V.S.A. aangemoedigde Centraal-Amerikaanse Gemeenschappelijke Markt, een niet al te ernstige poging werd gedaan tot industrialisering. Het was duidelijk niet de bedoeling de Centraal-Amerikaanse landen een politiek te doen voeren aangepast aan de aard van elk land. De fabrieken werden opgericht met buitenlands kapitaal en met in het buitenland gefabriceerde machines, uit het buitenland geïmporteerde (halfafgewerkte) grondstoffen. Een volkomen onaangepaste industrie, die geen rekening hield met de in het land voorhanden zijnde grondstoffen.³ In Nicaragua, leverancier van goedkope ruwe katoen, kwamen bv. geen weverijen. Wel verschenen, in de belastingsvrije zone, fabrieken voor blue-jeans, waar dure katoen (als half afgewerkt produkt) werd geïmporteerd, om door goedkope Nicaraguanse handen te worden afgewerkt en snel weer geëxporteerd. Nicaragua werd op die manier DUBBEL AF-

---

2 «La Mosquitía en la revolución»; Centro de Investigación y Estudios de la reforma agraria, Managua 1981.

3 Uiteenzetting van Sergio Ramirez Mercado in het Colegio Centroamericano; Managua, december 1981.

HANKELIJK:

- om zijn landbouwprodukten kwijt te raken;
- om halfafgewerkte grondstoffen en alle technologie in te voeren.⁴

De eerste ernstige moeilijkheden begonnen voor de V.S. toen Somoza III er in slaagde om zelfs zijn eigen klasse tegen zich in het harnas te jagen. Toen Nicaragua in 1972 het slachtoffer werd van een geweldige aardbeving betekende dat voor de economische infrastructuur een verlies van 800 miljoen \$.

Buitenlandse leningen werden aangegaan om de schade te herstellen. De hele som kwam praktisch volledig terecht op persoonlijke rekeningen van de dictator. Alleen de terugbetaling was voor de gemeenschap en dat was voldoende aanleiding voor het benadeelde deel van ondernemers en grootgrondbezitters om ernstig oppositie te voeren en op hun beurt contact te zoeken met de V.S.

Het is via deze oppositiegroepen dat de V.S., tijdens de laatste moeilijke jaren van het Somoza-bewind, herhaaldelijk getracht hebben om vat te krijgen op de evolutie binnen Nicaragua. Na de eerste mislukte volksopstand van september 1978 waren hun bedoelingen overduidelijk. De door hen voor- en samengestelde internationale «bemiddelingscommissie», die al snel door het FSLN en de massa-organisaties als «interventiecommissie» bestempeld werd, had slechts één doel: voorkomen dat het FSLN mee zou regeren, bekomen dat slechts een aantal niet al te verstrekkende hervormingen zouden doorgevoerd worden. Vooral GEEN ontmanteling van de guardia nacional en GEEN herstructurering van het staatsapparaat. SOMOZISME ZONDER SOMOZA, zoals dat toen genoemd werd. Ondanks die pogingen en mee dank zij de dwaze houding van Somoza, die geen duimbreed toegaf, hebben de V.S.A. de overwinning niet kunnen voorkomen.

«Wanneer we de macht zullen hebben, wanneer het front en het volk de macht zullen nemen, zal de tweede oorlog begonnen zijn. Dan zullen de aanvallen van alle kanten komen want de grote vijand is niet gediend met een bevrijd volk. Het is dan dat er meer politieke bekwaamheid vereist zal zijn. Er moet een sterk volksleger gevormd worden, zo verzekeren wij ons ingezaaide velden en vrijheid.»

German Pomares † 1979

De burgerlijke partijen die tot op het laatste moment met Somoza onderhandelden, sloten zich, na verloop van tijd, weer aan bij de rest van het verzet. Zij deelden de overwinning en werden erkend als tegenstanders van Somoza. De V.S. zag zijn beschermelingen opgenomen in de regering. Er was niet, zoals vroeger in Cuba, onmiddellijk reden voor paniek. Er was tijd om af te wachten.

Het feit dat een goed jaar is voorbij gegaan zonder dat zich al te veel moeilijkheden binnen Nicaragua voordeden, betekent niet dat men zich in de V.S. zonder meer bij de situatie had neergelegd. De Noord-Amerikaanse veiligheidsdiensten moesten de veranderde toestand onderzoeken

---

4 «Romper la dependencia: tarea estratégica de la revolución,» Bayardo Arce; Managua 1980.

om, efficiënt en met kennis van zaken, op vragen te kunnen antwoorden als: wie is wie binnen de revolutionaire beweging? Welke zijn haar zwakke punten? Op wie kunnen we rekenen voor de strijd tegen de revolutionairen? De CIA had spionnen, agenten nodig en het recruter en kiezen daarvan vroeg tijd.⁵ De eerste berichten over een «democratiseringsplan» voor Nicaragua, ontworpen door de toenmalige Noord-Amerikaanse adjunct-secretaris voor Latijns-Amerikaanse betrekkingen, dateren van april 1980. Toen reeds werd er melding van gemaakt dat een aantal Nicaraguaanse partijen bereid waren om mee te werken om het revolutionaire proces te stuiten. Het was trouwens reeds in augustus van datzelfde jaar dat CIA-agenten beweerden dat in Nicaragua Sovjet-wapens toekwamen bestemd voor El Salvador!⁶

Het heeft nog meer dan een half jaar geduurd vóór de Noord-Amerikaanse regering deze beschuldiging officieel vernam. Nu dient zij al meer dan een jaar tot excuus van de Reagan-administratie die het niet eens meer onder stoelen of banken steekt dat zij acties financiert om de Nicaraguaanse regering omver te werpen. De beschuldiging dat Nicaragua daadwerkelijke steun zou leveren aan de Salvadoriaanse vrijheidsstrijders werd nooit bewezen en door de Nicaraguaanse regering steeds met klem ontkend.

De economische boycot van de V.S.A.

De nieuwe Nicaraguaanse regering erfde van het vorige bewind een enorme buitenlandse schuld. Zij vertegenwoordigde hoofdzakelijk de grote uitgaven voor aankoop van wapens. Tijdens de laatste maanden van zijn regering, onderhandelde Somoza daarenboven over leningen aan bijzonder hoge intresten. Leningen die nooit Nicaragua binnenkwamen maar die meteen gestort werden op zijn privé-rekeningen in het buitenland. De Nicaraguaanse staat bleef nochtans verantwoordelijk en de sandinistische regering accepteerde de terugbetaling. Naast die staatsschuld van ruim 1,645 miljard \$ gingen ook de privé-banken aanzienlijke buitenlandse leningen, aan, zogezegd voor het verlenen van krediet in het binnenland. Alleen al de Banco de América en de Banco Nicaraguense, leenden 400 miljoen \$. 122 miljoen daarvan kwamen inderdaad in Nicaragua terecht, de rest verdween naar het buitenland!

Tenslotte waren daar de aanhangers van Somoza die, op het moment van hun vlucht snel hun laatste dollars van de bank haalden. De gewapende bendes guardia's overvielen, tijdens hun laatste uren in het land, de Banco Central en namen alles mee wat er aan geld nog overbleef. Het resultaat: welgeteld 3 miljoen \$ was het beginkapitaal van de nieuwe regering, 3 miljoen \$ die zich net niet in de bank bevonden.

Wanneer we daarbij in overweging nemen dat bepaalde firma's hun hele activa (machines en al) naar het buitenland overbrachten, en dat naast de vele doden, de vele slachtoffers, daklozen en werklozen, CEPAL de materiële schade van de bevrijdingsoorlog op 580.000.000 \$ schatte, is het dui-

---

5 «La CIA en Nicaragua», Philip Agee; Patria Libre, Managua, december 1979 «La CIA contra la CIA», interview met L. Wolf; Barricada, Managua, 04.05.81.

6 «Nicaragua: de maskers vallen», J.K.; Gisteren Nicaragua, vandaag El Salvador, morgen Guatemala!; Midden-Amerika Komitees, Antwerpen, 1981.

delijk dat Nicaragua hulp van het buitenland nodig zou hebben om zijn economie weer op gang te brengen en om in de meest elementaire behoeften van de bevolking te voorzien.⁷

De V.S. zijn zich daarvan natuurlijk bewust. Het is dan ook niet toevallig dat de eerste sanctie, het opschorten van voedselkredieten was. Niet dat zij in het eerste jaar zo bijzonder gul waren geweest. Nicaragua, dat jaarlijks voor meer dan 500 miljoen dollar aan machines en grondstoffen aankoopt in de V.S. kreeg na ruim een jaar onderhandelen een lening (geen schenking) van 60.000.000 \$, op voorwaarde dat ze de privé-sector zou ten goede komen.⁸ De tweede schijf van 15 miljoen werd nooit toegekend. In 1980 kreeg Nicaragua daarenboven een lening van 12,6 miljoen \$ voor aankoop van Noordamerikaans graan en Noordamerikaanse katoenzaadolie verscheept met Noordamerikaanse boten. In 1981 weigerde het AID onverwacht de hernieuwing van dit krediet. Systematisch werden sedertdien alle leningen geweigerd. Midden januari van dit jaar werd het ook duidelijk dat de Noordamerikaanse vertegenwoordigers opdracht kregen hun invloed te doen gelden in internationale financieringsorganisaties als de Wereldbank (Sue Pittman, vertegenwoordiger van de V.S. bij voornoemde bank verzette zich tegen de toekenning van een krediet van 16 miljoen. Barricada: 17.01.82).

Een minder spectaculaire vorm van economische boycot die nochtans in de jaren zestig in Cuba en tijdens de periode van de Unidad Popular in Chili zijn doeltreffendheid heeft bewezen, is het vertragen of bemoeilijken van de leveringen van vervangstukken voor machines en transportmateriaal. In Nicaragua doet zich op dit ogenblik vooral in de industrie, reeds een zekere schaarste gevoelen.

Economische isolering

Toen in maart 1980 de Noord-Amerikaanse gezant Eagleburger naar Europa kwam om aan de hand van het inmiddels van vele kanten, fel omstreden «witboek» zwarte propaganda te voeren tegen het bevrijdingsleger van El Salvador en Nicaragua, vertrok ex-onderdirecteur van de CIA, gepensioneerd generaal Vernon Walter, op zijn beurt naar bepaalde Latijns-Amerikaanse landen om te bewijzen dat Nicaragua effectief daadwerkelijke steun verleent aan het Salvadoriaanse bevrijdingsleger. De onderneming had in Europa bijzonder weinig succes en zelfs in Latijns-Amerika volgde weinig commentaar. Van een politiek of economisch isolement was zeker niet te spreken.

Vooral de laatste maanden is, in de onmiddellijke omgeving van Nicaragua, het tij toch wel gekeerd. Dat een land als Honduras zich laat manipuleren door de V.S.-regering is niet zo verwonderlijk. Dat de christendemocratische regeringsjunta van El Salvador een fel tegenstander is van Nicaragua is overduidelijk. Maar dat Costa Rica zich heeft laten overtuigen om samen met voornoemde landen, de door de V.S.A. toegejuichte, Cen-

---

7 Toespraak van Daniel Ortega Saavedra; Encuentro, Managua, 1980.

8 Toespraak Bayardo Arce tijdens de opening van de 1ste ontmoeting van de solidariteit in Nicaragua; januari 1981.

traal-Amerikaanse Democratische Gemeenschap te vormen, wijst op een kentering.

Traditioneel was Costa Rica het land waar de Sandinisten vóór hun overwinning op ruime steun konden rekenen. Costa Rica, vaak het Zwitserland van Centraal-Amerika genoemd (omdat er democratische verkiezingen zijn en geen leger o.a.), werd zodanig getroffen door de gevolgen van de economische wereldcrisis, dat in september van vorig jaar de kranten zelfs aankondigden dat het land zijn buitenlandse schulden niet meer zou kunnen betalen. Sedertdien werd de import meer dan drastisch beperkt en is er sprake van een prijsverhoging van het voedsel van wel 100 %. Costa Rica zocht zijn toevlucht bij het Internationaal Monetair Fonds en bekam daar hulp waarschijnlijk in ruil voor een deel van zijn onafhankelijkheid. De nieuwe gemeenschap moet het El Salvador van Duarte een rugsteun geven en Sandinistisch Nicaragua van zijn burens isoleren.

In het nieuwe bijzondere hulpplan van Reagan voor Centraal-Amerika en de Caraïben dat nieuwe Cuba's, nieuwe Nicaragua's en Grenada's moet voorkomen is uiteraard niet voorzien dat deze landen van de koek mogen genieten.

Oppositie binnen Nicaragua

Na de overwinning droegen de Sandinisten de REGERINGSMACHT onmiddellijk over aan een pluralistische regeringsjunta waarin de verschillende sectoren (zoals men dat in Nicaragua noemt) die zich op één of andere wijze tegen Somoza verzet hadden, vertegenwoordigd waren. Ook de afgevaardigden van die partijen, die tot het bittere eind bereid waren geweest om met Somoza te onderhandelen. De regeringsjunta, toen vijf leden, werd in zijn taak bijgestaan door een even pluralistische regering. De junta is de wetgevende, de regering de uitvoerende macht.

De regeringsjunta herstelde de democratische vrijheden door het afkondigen van de Basisstatuten van de Republiek Nicaragua. Ze ontmantelde de guardia nacional die vervangen werd door een Sandinistisch Volksleger (EPS) en de Sandinistische politie. Ze confiskeerde de bezittingen van Somoza en zijn aanhangers, ze nationaliseerde de banken en financiële instellingen (zonder enig probleem want er bleven immers alleen maar schulden), ze bracht de in- en uitvoer van de voornaamste produkten onder staatscontrole en kondigde de start van de landbouwhervorming aan op de aangeslagen gronden. Pluralisme, een gemengde economie en goede betrekkingen met alle landen van de wereld, een niet gebonden internationale politiek, vervolledigen het geheel. De nieuwe tijd kon in Nicaragua beginnen.

De eerste politieke problemen ontstonden rond de periode dat de lang aangekondigde staatsraad zou samengesteld worden. De staatsraad, in feite het Nicaraguaanse parlement, heeft een co-legislatieve functie. Hij is niet alleen samengesteld uit vertegenwoordigers van de politieke partijen. Ook afgevaardigden van vakverenigingen, syndikaten, de vrouwenbeweging, de boerenbond, wijkcomités, de jeugdorganisatie, de patroonsorganisaties en de kerken krijgen een plaats. Het belangrijkste discussiepunt was ongetwijfeld de wijze waarop de vertegenwoordigers aangeduid worden, alhoewel gelijktijdig de voorhoederol van het FSLN en het Sandinistisch karakter van het leger in vraag werden gesteld.

Het FSLN en zijn bondgenoten, de Socialistische Partij (PS), de Sociaal Kristelijke Volkspartij (PPSC) en de Onafhankelijk Liberale Partij (PLI), die samen het Revolutionair Patriottisch Front vormen, gesteund door de vakcentrales die deel uitmaken van de Syndikale Coördinatie (CST, GGTI, CAUS, ANDEN, FETSALUT) en de andere massa-organisaties, verdedigen dat de vertegenwoordiging in de staatsraad moet overeenstemmen met het aandeel dat de organisaties hadden in de bevrijdingsstrijd.

De oppositiepartijen, de Nicaraguaanse Democratische Beweging (MDN), De Sociaal Kristelijke Partij (PSC), de Nicaraguaanse Conservatieve Partij (PCD), alle patroonsorganisaties en de kristelijke vakbond CTN, trokken zich in november 1980 terug uit de staatsraad. Eerder reeds had het MDN-lid Alfonso Robelo Callejas de regeringsjunta vaarwel gezegd en menige minister, afkomstig uit de rangen van de oppositie, volgde zijn voorbeeld. De oppositie verklaarde zich voorstander van een democratie naar westers model en oordeelde dat de vertegenwoordiging in de staatsraad en de regering van het land, zou moeten gebeuren op basis van de algemene verkiezingen. Sedertdien noemen zij zich de ware democraten en vormen ze (met uitzondering van de PCD) de Democratische Coördinatie. Ze beweren dat de Sandinisten op weg zijn om van Nicaragua een totalitair regime te maken.

Nochtans wezen de Sandinisten algemene verkiezingen nooit zonder meer af. De Minister van Binnenlandse Zaken verklaarde zelfs uitdrukkelijk dat die in 1985 zullen plaats vinden. En niets doet in Nicaragua vermoeden dat dit niet het geval zal zijn. Alleen vinden zij dat ze het recht hebben om er een andere menig over democratie op na te houden dan sommige anderen. Daarvoor verwijzen ze naar «een zekere Napoleon die hier niet ver afwoont en die zichzelf democratisch noemt».⁹ Volgens juntalid Sergio Ramirez Mercado is het Nicaraguaans model «ambitieuzer» aangevuld door de woorden van Tomás Borge: «Democratie is macht van het volk... Voor ons is democratie meer dan een vorm van regeren. Het is een manier van leven... Zo is de democratie van de V.S. de democratie van de multinationals en het grootkapitaal. De democratie van El Salvador die van de volkenmoord...» De Sandinisten zijn van oordeel dat het volk eerst moest leren lezen en schrijven, kans moet krijgen om te weten wat er gaande is in het land, om dan met kennis van zaken te kunnen oordelen over zijn eigen toekomst.

De oppositiepartijen zijn numeriek niet bijzonder sterk. Maar, in een land met een gemengde economie, hebben zij wel veel macht. Daarenboven kunnen zij zich niet zelden beroepen op goede internationale betrekkingen en buitenlandse steun van zusterpartijen. Dat is bv. het geval voor de partij van José Esteban Gonzalez, voorzitter van de PSC, die opvallend gemakkelijk verhoor vindt in Europa. Toen Gonzalez in februari 1981 aan de Paus ging vertellen dat het er, wat de mensenrechten betreft, in Nicaragua omzeggens nog slechter aan toeging dan ten tijde van Somoza, was de EVP er als de kippen bij om, zonder zich de moeite te getroosten de zaak verder

---

⁹ Toespraak Tomás Borge bij de sluiting van COPPPAL: Managua, 20.02.82.

te onderzoeken, een perscommuniqué uit te geven waarin zij de Nicaraguaanse regering veroordeelde! Toen later bleek dat de berichten vervalst en sommigen enorm overdreven waren, werd nooit voor een rechtzetting gezorgd. Nog steeds stuurt Gonzalez naar menige kristelijke organisatie (en anderen waarvan wij het misschien niet weten) kilo's papier om de Nicaraguaanse regering te overladen met beschuldigingen.¹⁰ Niet te onderschatten zijn trouwens de contacten van dezelfde partij met haar zusterpartij in Venezuela die op dit ogenblik het land regeert en het spreekt vanzelf dat zij ook als één man de regering van Napoleon Duarte in El Salvador steunt. Daar is ook de kristelijke vakbond CTN die kan rekenen op de onvoorwaardelijke steun van de Latijns-Amerikaanse vakbondorganisatie CLAT en via deze organisatie ook hulp krijgt van ons eigen ACV.

Een tweede partij die de laatste tijd haar internationale betrekkingen in de nabije landen verzorgt is de PSD. Een partij die nooit erkend werd door de Socialistische Internationale. Die plots ontstond, na de overwinning en waarvan nog niet zo heel lang geleden (juli 1981) de secretaris voor buitenlandse betrekkingen, Fernando Chamorro Rapaccioli, onverhoeds politiek asiel vroeg in Costa Rica omdat hij, naar eigen zeggen, behoorde tot een steeds sterker wordend intern front, samengesteld uit alle «anti-communistische sectoren» die vochten voor «de vrijheid van Nicaragua»! Vertegenwoordigers van deze moeilijk te duiden partij maakten eind vorig jaar een reis door Latijns-Amerika en blijkbaar niet zonder resultaten. In Costa Rica hadden zij contact met de sociaal democratische partij «Liberación Nacional» die daarna, tijdens haar verkiezingscampagne, in strijd met de lijn van de Socialistische Internationale waartoe ze behoort, opviel door haar harde taal ten aanzien van de Sandinisten. In Venezuela gingen zij praten met de sociaal democratische partij «Acción Democrática». En zie, blijkbaar zijn de Costaricanen niet meer de enige dissidenten want de Venezolaanse partij verzette zich vorige maand tegen de aanwezigheid van een afgevaardigde van het FSLN, op het congres van de Socialistische Internationale dat had moeten doorgaan in Caracas. Nochtans had de Duitse Socialistische Partij de Sandinisten al officieel uitgenodigd! De reden die zij opgaf lag heel dicht bij de verwijten die de Venezolaanse kristen-democraten aan het adres van de Nicaraguaanse regering maken: nl. dat zij «haar politieke koers, die gericht is op een bondgenootschap met Cuba en pro-marxistische bewegingen, zou moeten wijzigen». Een moeilijke opgave voor de Socialistische Internationale waarvan de Europese vleugel toch vastbesloten de Sandinisten blijft steunen. Duidelijk een verwijdering ook tussen beide landen: Venezuela en Nicaragua.

Dat trouwens door de oppositie op de sociaal-democraten gemikt wordt is overduidelijk. Oppositieleider Alfonso Robelo, voorzitter van het MDN, voorzitter ook van de Democratische Coördinatie bracht in december enige bezoeken aan een aantal sociaal-democratische personaliteiten: Bruno

---

10 «Carta abierta de J. Esteban Gonzalez al comandante Daniel Ortega», bv. Madrid, 17.10.81.

Kreisky in Oostenrijk, Felipe Gonzalez in Spanje, Mario Soares in Portugal, Carlos Andres Perez in Venezuela, Aristides Royo in Panama en de voorzitter van de Socialistische Partij in Italië.

Vele kopstukken van de patroonsorganisaties zijn ook actieve en vooraanstaande militanten of leiders van de oppositiepartijen. Zo voert een gedeelte van de privé-sektor actief oppositie. Niet allemaal nochtans, een deel industriëlen, ambachtslui, het grootste deel van de middelgrote en kleine producenten, kleine boeren staan achter de revolutie. Een zeer actieve overkoepelende patroonsorganisatie COSEP, laat echter geen gelegenheid voorbij gaan om politieke uitspraken te doen en haar kritieken, zowel in binnen- als in buitenland te publiceren. Zij kan daarvoor (net als de oppositiepartijen) rekenen op een krant LA PRENSA en meerdere radiostations. Haar voornaamste troef is uiteraard economische boycot. Het middel bij uitstek om het revolutionaire proces af te remmen, te bewijzen dat de sandinistische leiders onbekwaam zijn, onervaren en dat het sandinistisch project niet kan.

In 1980 investeerde de privésector 40.000.000 \$ (23 % minder dan in 1976 bv.). De totale investeringen dat jaar kwamen op 340.000.000 \$. De staat leverde dus duidelijk de belangrijkste inspanning om de economie terug op gang te krijgen. De handelswereld maakte nochtans in 1980 enorme winsten door te speculeren: te hoge facturen voor invoer, te lage facturen voor uitvoer, verkoop van produkten, ingevoerd aan de officiële koers, aan prijzen berekend tegen de koers op de zwarte markt (10 x hoger). Alles bij mekaar een winst van 150.000.000 \$ waarvan er slechts 40 miljoen in Nicaragua werden geïnvesteerd! Kapitaalvlucht was trouwens niet de enige taktiek: smokkel, belastingsfraude, verwaarlozing van machines en transportmateriaal, onvoldoende aankoop van grondstoffen zodat fabrieken niet op volle toeren konden draaien, goede landbouwgrond die bleef braak liggen, onvoldoende personeel om velden goed te onderhouden of om de oogst volledig binnen te halen, enz.¹¹

Dat deze groep zich op zijn minst gesteund voelt door de politiek van de Noordamerikaanse regering, spreekt voor zich.

Linkse oppositie

Naast de burgerlijke partijen en de patroonsorganisaties heeft het FSLN ook af te rekenen met een wisselende linkse oppositie. Wisselend omdat sommige groeperingen zich afwisselend achter of tegenover het FSLN opstellen. De meeste konflikten komen voort uit een soort ongeduld, soms een eerder onrealistische beoordeling van de omstandigheden en de mogelijkheden, vaak uit een gebrek aan vertrouwen in het FSLN dat dan verweeten wordt burgerlijk te zijn en niet snel genoeg te werken voor het socialisme.

Over sommige linkse partijen komen we vrij weinig te weten in het buiten-

---

11 «Algunos aspectos de la economía nicaragüense,» Xavier Garastiaga; Instituto Histórico Centroamericano, Managua, oktober 1981.

land. Meestal zijn zij zó onbeduidend dat zij geen wezenlijke invloed hebben op het revolutionaire proces. Dat is bv. het geval voor de trotskystische Liga Marxista Revolucionaria en voor de MORE.

De eerste linkse partij waarmee het FSLN wel openlijk een conflict had was de Movimiento Acción Popular, MAP, die zowat tien jaar geleden afscheurde van het FSLN. Vlak na de overwinning verkondigde zij dat de Sandinisten de revolutie verkwanseld hadden aan de burgerij. Ze maakten vooral gebruik voor hun syndikale vleugel Frente Obrero, FO, die toen vooral op het platteland wel wat invloed had en van hun gewapende vleugels MILPAS (wat maïsveld betekent) die na de overwinning hun wapens niet inleverden. Zij spoorden aan tot spontane grondbezettingen en riepen op tot een actieve boycot van het economisch plan 1980. Zij verkondigden openlijk dat het moment aangebroken was voor de tweede burgeroorlog, die tegen de sandinisten. Dat het FSLN toen nog niet zo best wist hoe dergelijk probleem aan te pakken lag voor de hand. Maar vrij snel slaagden zij erin de goede toon te vinden en na veel praten was een flink deel van de basismilitanten en zelfs van de leiders bereid zich, zij het kritisch, achter de revolutie op te stellen. Sedert april 1980 werd het stil rond de MAP en na die kritische periode verloor het FO praktisch al zijn invloed.

Ernstiger zijn waarschijnlijk de tegenstellingen tussen de PC, Partido Comunista, en het FSLN. Uitgaande van de stelling dat het FSLN met zijn «burgerlijke nationalistische mentaliteit» enkel en alleen maar het eerste stadium van deze «burgerlijk democratische revolutie» kon leiden en dat het nu de PC is die zich zal ontpoppen als de authentieke voorhoede voor de proletarische fase, maakt ook deze partij handig gebruik van haar syndikale vleugel de CAUS, om de voorhoederol van het FSLN te ondermijnen. Alhoewel CAUS slechts 3 % van de gesyndikeerde arbeiders groepeerde (tegenover 80 % voor de Sandinistische centrale) hebben zij hun inplanting voornamelijk in strategisch heel belangrijke bedrijven wat maakt dat hun acties inderdaad heel wat schade kunnen berokkenen aan de economie. En alhoewel zij zich herhaaldelijk uitspraken ten gunste van het revolutionair proces en zij meer dan eens een bondgenootschap aangingen met de voorstanders van de revolutie (in de Syndikale coördinatie, tijdens het Nationale Forum, enz.) overtreden zij toch telkens weer de aangegane akkoorden.

De katholieke kerk

Uit eigen beweging publiceerde het FSLN in oktober een officieel communiqué waarin zij het aandeel van de kristenen en de kerk in de revolutie prezen en waarin bevestigd werd dat het recht op het vrij uitoefenen van een geloof, door de revolutionaire regering verzekerd werd.

Het antwoord van het episcopaat was eerder negatief en wees erop dat godsdienst niet mag misbruikt worden voor politieke doeleinden. Op vele kristenen maakte dat antwoord een bijzonder onaangename indruk. Eerder dan een antwoord te geven, namen de bisschoppen met die brief duidelijk afstand van het revolutionaire proces. Talrijke kristelijke organisaties drukten hun bezorgdheid uit en herinnerden eraan dat het de fundamentele taak van de kerk is om voorrang te geven aan de armen. De verdeeldheid

binnen de kerk werd sedertdien alsmaar groter.¹²

Er is de groep die zich schaaft rond de Aartsbisschop Obando Bravo die duidelijk de belangen dient van de burgerij, van de oppositie, van de ondernemers, en die niet terugdeinst voor harde verklaringen en grove beschuldigingen. In Rome en Milaan beweerde hij dat na twee jaar hoop in Nicaragua de revolutie marxistisch was geworden naar Cubaans model en dat «de Sandinisten de junta herleidden tot enkel drie leden: een triumvi-raat dat regeert met de steun van 9 grote marxistische bonnetten». In Caracas voegde hij daaraan toe dat Nicaragua flink op weg was een militaristische en totalitaire staat te worden. Toen hem later daarover vragen gesteld werden beweerde hij dat de persagentschappen «foutief vertaalden». Een rechtzetting is er nochtans nooit gekomen.¹³

Er is de grote groep kristenen die deelneemt, zeer actief zelfs aan de revolutie. Dat betekent niet noodzakelijk dat zij Sandinist zijn (wat echter wel kan). Zij geloven op zijn minst dat het sandinistische regime de beste waarborg biedt voor een rechtvaardige maatschappij in functie van de verdrukten, dat de revolutie het volk moet dienen (niet omgekeerd), dat de revolutie moet verdedigd worden tegen elke kans op afwijking en tegen de aanvallen van de burgerij.

De kerk van de oppositie is vooral gebonden aan de PSC en de patroonsorganisatie COSEP en de reis van de aartsbisschop naar de V.S. bevestigt het vermoeden dat hij niet onbelangrijk wordt geacht voor de Noordamerikaanse strategie. Strijd tegen «de cubanisering» en tegen het «marxisme-leninisme» zijn het banier waaronder eens temeer velen ten strijde trekken.

«De Amerikaanse regering verklaart dat Nicaragua een tweede Cuba wordt, maar haar plannen tonen aan dat zij in werkelijkheid een tweede Chili wenst.»

Jaime Wheelock - 11.03.82

De «contrarevolutie»

Naast de politieke oppositie is er nog de grote groep ex-guardia's en somocisten, die na de overwinning op de vlucht gingen. Officiers van hoge rang, ex-bankiers, onteigende grootgrondbezitters en industriëlen die hun toekomst veilig weten en investeerden in het buitenland. Maar ook soldaten van lagere rang, duizenden, zonder middelen van bestaan, beroofd door die «communisten» van hun kleine voordelen. Een gemakkelijke prooi voor wie hen wil inzetten tegen het nieuwe Nicaragua. Die grote groep vluchtelingen werd later nog uitgebreid door grootgrondbezitters en industriëlen die geen goed oog meer hadden in de huidige gang van zaken. De kopstukken en de grote heren kwamen terecht in Miami, soms in Costa Rica. De kleintjes in El Salvador, in Guatemala (wachtend op overtocht naar het beloofde land), in Miami wanneer ze geluk hadden, in Honduras

---

12 «L'Église et les Chrétiens dans le nouveau Nicaragua.» André Linard, Commission Justice et Paix, Brussel, september 1981.

13 «Nicaragua»; Pax Christi International, Antwerpen, 1981.

hoofdzakelijk. Oorspronkelijk organiseerden ze zich in vele kleine organisaties maar vrij snel wisten ze zich, over de grenzen heen, te hergroeperen. De meesten behoren nu tot de overkoepelde Nicaraguaanse Democratische Unie (UDN) die een politieke rol vervult, perscommuniqués uitgeeft, internationale betrekkingen onderhoudt op hoog niveau en onlangs nog een eerste congres organiseerde in de V.S. De Nicaraguaanse Revolutionaire Strijdkrachten, FARN, zijn haar gewapende vleugel. Duizenden ex-guardia's en andere huurlingen, ondergebracht in kampen in de V.S., Guatemala, nu ook Costa Rica en voornamelijk Honduras. Daar krijgen ze een intensieve militaire opleiding om efficiënt de idealen van het UDN, met de wapens, te kunnen verdedigen: strijd tegen het communisme, omverwerpen van de Nicaraguaanse regering, voor een democratie naar westerse model! Die kampen zijn geen geheim voor de plaatselijke regeringen want meer dan eens bekleog zich de Nicaraguaanse regering over het bestaan ervan. Herhaaldelijk kondigden de ex-guardia's trouwens aan dat ze een invasie zouden uitvoeren à la Varkensbaai. Het strand van Giron zou dan vervangen worden door de stranden van de Atlantische kust. Van die invasie is tot nog toe niets gekomen alhoewel het aangekondigde tijdstip reeds lang verstreken is. Toch hebben de guardia's reeds flink werk verzet. Uit de kampen van Honduras vertrekken ze bij nacht, gewapend, en steken de grens over van Nicaragua. In de afgelegen bergachtige grensstreken zaaien zij terreur en paniek: moord, foltering, roof, smokkel: alle kenmerken van de guardia nacional of het leger van El Salvador. Hun slachtoffers: mensen van de boerenbond, de wijkcomités, brigadiers van de alfabetiserings- of de gezondheidscampagne, eenzame boeren. Na hun terreuracties trekken zij zich terug op Hondurese grondgebied, ongestoord, want een deel van de Hondurese legerleiding en heel wat grootgrondbezitters zijn hen daar behulpzaam. (Namen van Hondurese officieren betrokken bij dergelijke zaken werden onlangs door Nicaragua overgemaakt aan de Hondurese regering). Hun acties veroorzaakten reeds honderden grensgeschillen, weinig bevorderlijk voor de goede betrekkingen tussen beide landen.¹⁴

Trouwens ook binnen Nicaragua vindt de FARN steun. Op het einde van 1980 bleek reeds dat grote veehouders uit het Noorden hun terreinen leenden om ex-guardia's een toevlucht te verlenen. Massa's «contrarevolutionaire» bendes werden inmiddels door de Nicaraguaanse veiligheidsdiensten opgedoekt: fervente anti-communisten, gefrustreerde sympathisanten van de Sandinisten maar soms ook onwetende boeren, omgekocht, gedwongen of misleid door afschuwelijke verhalen over de gruwelen van het communisme. Zij zijn de steunpunten binnen Nicaragua, zorgen voor bevoorrading, onderdak en verlenen soms hulp bij de acties. Opvallend is het dat de laatste tijd ook meer en meer geheime organisaties ontdekt worden in de steden die er onder klinkende namen opereren als Verenigd Democratisch Revolutionair Front, Beweging 11 november, Leonese anti-communistische krachten FAL-OPAC enz. Op het ogenblik houden zij zich nog voornamelijk bezig met het opstellen van zwarte lijsten met toekomstige slachtoffers. Hoe dan ook, alle «contrarevolutionairen» beweren

---

14 Nicaragua denuncia agresiones que sufre desde el territorio de Honduras 1980-1981; Ministerio del exterior, Managua, mei 1981.

te behoren tot het INTERN front en verklaren dat hun organisaties contact hebben met het EXTERN front, het UDN en zijn ex-guardia's. Wat uit vele verklaringen trouwens duidelijk blijkt is dat er contacten zijn tussen de «contra's» en elementen van de politieke oppositie!

Die contacten kwamen voornamelijk aan het licht bij de ontdekking van ernstige komplotten. «Contrarevolutionaire plannen», die met de dag frequenter worden, complexer en die duidelijk de laatste maanden een ander karakter kregen. De veiligheidsdiensten hebben er op dit moment minstens reeds zeven heel ernstige ontdekt. Oorspronkelijk leken zij eerder op voorbereidingen van staatsgrepen, met de nodige moorden. Nu wordt duidelijk gekozen voor sabotagedaden die bijzonder ernstige gevolgen hebben voor de economie van het land. Van bij de start waren er bij de verschillende plannen telkens vooraanstaanden betrokken. Nooit was de lijst van betrokkenen zo groot als bij de sabotageplannen om de enige petroleumraffinaderij van Nicaragua op te blazen (wat de economie volledig zou verlammen): regeringsfunktionarissen, José Esteban Gonzalez (voorzitter PSC), maar ook Venezolaanse diplomaten van de ambassade in Nicaragua, een Salvadoriaanse diplomaat in Costa Rica, de Hondurese en de Argentijnse regering.¹⁵ In februari alleen al werden twee plannen vrijdeld, terwijl we net vernamen dat een laatste sabotagedaad meer succes had gehad! De 19 miljoen van de Reagan-administratie beginnen blijkbaar reeds te renderen!

De Atlantische kust

We zouden eindeloos kunnen doorgaan met het opsommen van de vele problemen waarvoor de sandinistische revolutie geplaatst wordt. Eén van de meest delikate is waarschijnlijk het probleem van de Atlantische kust. Nicaragua kan je als het ware in drie gelijke delen verdelen: langs de Stille Zuidzee het meest vruchtbare stuk met uitgestrekte katoenvelden, koffieplantages waar 90 % van de Nicaraguaanse bevolking woont, een sterk gemengde bevolking, Spaans sprekend en voor een groot deel katholiek. Dat stuk wordt door een onontgonnen, bergachtig, dicht bebost gebied gescheiden van de streek langs de Caraïbische Zee, Atlantische kust genaamd. Een veel meer onherbergzaam land met een hard klimaat, waar 10 maanden regen en een gemiddeld hoge temperatuur, de landbouw zeker niet makkelijk maken. Een land met een heel ander verleden: geen Spaanse kolonisatie maar wel Engels protektoraat. Ook hier is de bevolking sterk gemengd: miskito's, een negerbevolking, sumo's, rama's. De taal die er gesproken wordt is Miskito en soms Engels, de godsdienst protestants. Een streek waarvoor het vorige regime weinig belangstelling had en die nooit verbonden werd met het andere Nicaragua. Het spreekt vanzelf dat er moeilijkheden moeten zijn omwille van dat jarenlange gebrek aan communicatie, maar het is duidelijk dat de tegenstanders van het revolutionaire proces de Atlantische kust hebben uitgekozen als een ideaal terrein. Het dramatisch opdrijven van de problemen, het aansporen van de plaatselijke bevolking tot verzet (een bevolking die uiter-

---

¹⁵ «La revolución nicaragüense y su proceso de reconstrucción acosados por sus enemigos»; Instituto Histórico Centroamericano, februari 1982.

aard wantrouwig staat tegen de nieuwe ongekende centrale regering), maakt van de Atlantische kust een ideaal infiltratiegebied.¹⁶

De bedreigingen van de V.S.A.

Misschien hadden de pogingen van de V.S. om via politieke wegen de regering van Nicaragua aan het wankelen te brengen niet het verhoopte succes. Allezins breidde de Reagan-administratie haar beschuldigingen en bedreigingen met de tijd uit. Nicaragua werd achtereenvolgens totalitair, marxist en agent van de Sovjetunie. De Noord Amerikanen ontdekten Cubaanse en Russische militaire adviseurs, Viëtnamese vliegtuigen en Russische MIGS (zelfs zonder zich af te vragen of Nicaragua piloten had om er mee te vliegen). Alle beschuldigingen werden weerlegd, ontkend, niet alleen door Nicaraguanen maar zelfs door Noord Amerikaanse senatoren die Nicaragua bezochten. Sedert het begin van deze maand is het trouwens nu ook Nicaragua (samen met Cuba natuurlijk) dat de Salvadoriaanse guerrilla leidt en organiseert.

Hoe meer de strijd in El Salvador toeneemt, hoe agressiever de houding van de V.S. Met het rebellenleger van El Salvador moet ook meteen Nicaragua, voor vele groepen van de Latijns-Amerikaanse samenleving een symbool, verdwijnen. Vooral nu de crisis in Guatemala met de dag toeneemt. Wanneer van El Salvador noch van Nicaragua kon gezegd dat zij vitaal zijn voor de V.S. ligt dat anders voor Guatemala. Als Guatemala valt dreigt voor de V.S. heel Centraal-Amerika mee weg te zinken en komt het gevaar bijzonder dicht bij Mexico, belangrijke leverancier van petroleum aan de V.S.¹⁷

De enorme militaire manoeuvres die plaats vonden in augustus 1981, in de Caraïbische zee, onder de naam «Ocean Venture 81» en waaraan 300 schepen, 1.000 vliegtuigen en 120.000 manschappen van Noord Amerikaanse, Colombiaanse, Venezolaanse, Chileense en Argentijnse nationaliteit deelnamen,¹⁸ evenals de oefeningen «Halcon vista» die het Noord Amerikaanse leger samen met het Hondurese, één maand later begon, waren op zijn minst flinke intimidatiepogingen.

In de Noord Amerikaanse pers verscheen, sedert november, systematisch informatie over mogelijke plannen van het Pentagon om een actie te voeren tegen Nicaragua. Of het om een militaire machtsontplooiing ging of om een blokkade werd in het midden gelaten. De berichten, de bedreigingen, namen met de dag toe, soms waren ze zelfs schijnbaar tegenstrijdig. Terwijl Reagan op 11 november verklaarde dat hij er niet aan dacht Noord Amerikaanse troepen naar Centraal-Amerika te zenden, zei Haig een paar dagen later dat een militaire actie niet uitgesloten was. Tussen beide verklaringen is er echter geen enkele tegenspraak. Noord-Amerika kan immers gemakkelijk financiële en logistieke steun geven, plannen ontwerpen en ze laten uitvoeren door Latijns-Amerikaanse legermacht! Contacten en voorbereidingen in die richting werden de laatste maanden

---

16 «Tasba pri»; Dirección de Divulgación y Prensa de la JGRN, Managua 1982.

17 Interview A. Haig met de Los Angeles Times; AFP, Los Angeles, 04.03.82.

18 «La amenazante expedición Oceánica 81»; Patria Libre, september 1981.

veelvuldig genomen:

- In maart van vorig jaar stemde het Hondurese congres wetten die vreemde troepen doorgang verleenden over Hondurees grondgebied en die Hondurese troepen toelieten het land te verlaten om opdrachten uit te voeren. Die wetten maakten het ook mogelijk dat vreemdelingen zouden toetreden tot het Hondurese leger.
  - Begin november vergaderden, in Washington, de stafchefs van de Latijns-Amerikaanse legers. Op de dagorde stond o.m. «de wijze waarop de Cubaanse en Sovjet-Russische interventie, in Centraal Amerika, zou moeten bestreden worden». Nicaragua was uiteraard niet uitgenodigd.¹⁹
  - Bijna gelijktijdig ondertekenen de legerchefs van El Salvador, Guatemala en Honduras het militaire verdrag «Driehoek van het Noorden». Volgens het Noord-Amerikaanse conservatieve blad «The Christian Science Monitor» was het de bedoeling van de drie legers om zich, met de hulp van de V.S., te verenigen omwille van de alarmerende en voortdurende strubbelingen in de regio.
  - Terwijl verschillende vakbonden in Honduras, begin februari meedeelden dat 50 militairen, leden van de Interamerikaanse verdedigings-junta, in Honduras aankwamen, maakte de Nationale Coördinatie van de solidariteitsbeweging met El Salvador in Honduras bekend, dat zich, sedert maart/april van vorig jaar, 20.000 soldaten van Argentijnse, Colombiaanse, Paraguyaanse, Uruguyaanse en Chileense nationaliteit, in Honduras bevinden.
  - Rond diezelfde tijd, februari 1982, verspreidde de Argentijnse krant La Prensa, het bericht dat de REGERING van dit land bereid zou zijn om deel te nemen aan een blokkade tegen Nicaragua of Cuba, zo deze landen hun steun aan de Salvadoriaanse guerrilla blijven opdrijven!
- De berichten over het goedgekeurde plan van 19 miljoen dollar maken het verhaal alleen maar vollediger en bewijzen stilaan dat de stelling van L. Cerna, hoofd van Nicaragua's veiligheidsdienst er waarschijnlijk niet zo ver naast is: het financieren van Latijns-Amerikaanse legers, die op hun beurt, de ongeduldige ex-guardia's als speerpunt kunnen gebruiken voor hun acties. Wat, nogmaals volgens Cerna, zou kunnen betekenen dat in de nabije toekomst vooral zal gemikt worden op terreur- en sabotagedaden. Dat de tweede oorlog inderdaad begonnen is zal niemand meer betwijfelen: de grote vijand was niet gediend met een bevrijd volk!

Het sandinistisch projekt of dat wat de grote vijand schijnbaar beangstigt

«De revolutie is niet alleen het omverwerpen van de vijand, maar ook het overwinnen van de miserie. De miserie zal overwonnen worden door wie rijkdom scheidt. Dat zijn de arbeiders en de boeren.»

Nationale leiding FSLN, 1980

«Mijn zwaard zal de nationale eer verdedigen en de verdrukten verlos-

---

¹⁹ «M. Haig refuse d'exclure l'hypothèse d'une intervention directe ou indirecte en Amérique Centrale», Marcel Niedergang; Le Monde, Paris, 14.11.81.

sen».²⁰ Op die manier vatte A.C. Sandino in 1927 zijn programma samen waarvoor hij, met zijn leger van boeren en arbeiders, vocht tegen de Noord Amerikaanse bezetters. Voor het eerst werd hier de tactiek van de guerrilla-oorlog toegepast, een soort oorlog waartegen het goed uitgeruste Noord Amerikaanse leger, niet opgewassen bleek. Zij zagen zich genoodzaakt om op 1 januari 1933 het land te verlaten. Niet nadat ze eerst zorgden voor de oprichting van een stevige guardia nacional onder leiding van een betrouwbare generaal: Somoza I. Sandino en zijn «leger van vrije mannen» leverden de wapens in en Somoza aarzelde niet om, amper één jaar later, de volksheld (na samenspraak met de Noord Amerikaanse ambassadeur) te vermoorden en de sandinistische boerencoöperatieven met de grond gelijk te maken (daarbij werden op zijn minst 300 boerengezinnen uitgemoord).

Het waren de ideeën van deze volksheld die door het FSLN werden overgenomen. Het sandinisme heeft dus twee fundamentele principes: strijd tegen het imperialisme en strijd voor sociale rechtvaardigheid, strijd voor «de eer» van het volk (zijn onafhankelijkheid, zijn recht op zelfbeschikking) en «aan het volk de vruchten van zijn arbeid terugschenken onder de vorm van sociaal welzijn».²¹ Op die principes steunt het revolutionaire proces. De Sandinisten leerden we kennen als pragmatici. Ze schrikken niet terug voor zelfkritiek en durven hun tactiek te corrigeren. Ze gaan weloverwogen bondgenootschappen aan zonder toe te geven op een aantal voor hen fundamentele punten. Het FSLN (Sandinistisch Front voor Nationale Bevrijding) is nog steeds geen politieke partij en heeft dus ook geen strakke partijlijn. De politiek die zal gevolgd worden kent men uit de resoluties van hun Algemene Vergadering (de tweede had plaats eind januari 82).

Gemengde economie

Tijdens dat laatste congres bekleemtoonde het FSLN zijn optie voor een gemengde economie. Somoza's aangeslagen bezittingen kwamen onder staatsbeheer, het bankwezen en de financiële instellingen werden genationaliseerd, de in- en uitvoerhandel kwamen onder staatscontrole. *Naast mekaar* bestaan dus twee soorten economie: een privé sector die 80 % van de landbouwproductie controleert en 75 % van de industrie en een staats-economie die de rest voor zich neemt. De Sandinisten doen een poging om tot een planning van de gemengde economie te komen. Vandaar dat voor hen nationale eenheid en pluralisme belangrijke punten blijven. De alliantie die zij aangingen met de middelgrote en kleine producenten en industriëlen is in die zin van doorslaggevend belang.

Nationale eenheid

Nationale eenheid met alle krachten die mee willen werken aan de verwezenlijking van het revolutionair project is een punt waarvoor de Sandinisten zich blijvend inspanssen. Niet altijd met evenveel succes trouwens.

---

20 Lecciones de Sandinismo, Jorge Eduardo Arellano; Mangua 1981.

21 «Defenderemos la revolución hasta el último sandinista», Byardo Arce; Managua, 1980.

De *Staatsraad* was het orgaan dat die nationale eenheid moest verzekeren, het zou de plaats geweest zijn waar voor- en tegenstanders de nationale problemen konden bespreken. Het terugtrekken van de oppositie-vertegenwoordigers liet bijgevolg een gevoelige leemte.

Een tweede poging werd in juni 1981 ondernomen, toen de bedreigingen van Noord-Amerika toenamen en was bedoeld om oppositiepartijen en voorstanders van het revolutionair proces rond de tafel te krijgen, om problemen van algemeen belang te bespreken en de spanningen in het land te verminderen. Het voorgestelde Nationale Forum werd ronduit een mislukking.

Op 18 november dan diende het FSLN, tijdens een zitting van de staatsraad, een wetsvoorstel in dat de activiteiten van de politieke partijen zou regelen. Duidelijk een stap in de richting van de oppositie die reeds lang op een dergelijke wet aandrong. In feite komt het wetsvoorstel er op neer dat het FSLN de oppositiepartijen erkent en bereid is hun activiteiten te legaliseren. Of het nieuwe wetsvoorstel meer resultaat zal opleveren dan de vorige pogingen valt nog af te wachten. Wel was er voldoende belangstelling en kwamen er heel wat reacties van ALLE politieke partijen. De bespreking van het wetsvoorstel zal in de staatsraad gebeuren. Het is duidelijk dat er heel wat wijzigingen zullen komen vermits zelfs de bondgenoten van het FSLN heel wat aanmerkingen maakten. Zo de oppositie haar invloed wil doen gelden, mee een stempel wil drukken op de nieuwe wet, moeten haar vertegenwoordigers terugkeren naar de staatsraad. Sommige partijen maakten reeds bekend dat ze dat inderdaad zullen doen. Dus toch al een relatief succes voor het FSLN? In het wetsvoorstel zitten echter een aantal punten waarvan men zó kan weten dat het FSLN geen duimbreed zal toegeven, hoe ruim en hoe toegeeflijk ze ook over al het overige zullen zijn: een duidelijke erkenning van de leidende rol van het FSLN en een herbevestiging van de functie van de staatsraad!

Tijdens hun laatste algemene vergadering bekleemtoonden de Sandinisten dat zij zullen blijven ijveren voor pluralisme, voor de openbare vrijheden en de persvrijheid maar dat zij er ook zullen over waken dat die vrijheden niet misbruikt worden om de fundamenteën waarop de revolutionaire staat gebouwd wordt te ondermijnen. Met andere woorden, pluralisme en volledige vrijheid binnen het kader van de revolutie.

Het doorbreken van de economische afhankelijkheid

Eén van de strategische punten van de sandinistische revolutie is het doorbreken van de EENZIJDIGE afhankelijkheid. Het is nooit de bedoeling van de Sandinisten geweest om de betrekkingen met de V.S. op te zeggen. Nicaragua koos voor zijn buitenlandse politiek ongebondenheid en goede betrekkingen met alle landen van de wereld. De Nicaraguaanse regering slaagde erin, om in 2,5 jaar tijd, haar diplomatieke betrekkingen te verviervoudigen. Toen Somoza het land uitging had Nicaragua nauwelijks contact met 19 landen, nu zijn er permanente diplomatieke betrekkingen met 76!

Het is de bedoeling om op een gelijkaardige manier de economische relaties te doen evolueren: nieuwe afzetgebieden, niet om de vroegere te vervangen, maar om meer te kunnen verkopen, eventueel andere produkten te kunnen exporteren; nieuwe leveranciers, nieuwe geldschietters, om

voorwaarden te kunnen afwegen en de gunstigste contracten af te sluiten. Om voornoemde redenen knoopte Nicaragua ook betrekkingen aan met socialistische landen en met de Derde Wereld, betrekkingen die er uiteraard eerder nooit waren. Dat was voor de V.S. en voor de Nicaraguaanse oppositie voldoende om te beweren dat Nicaragua toenadering zocht tot het socialistische kamp. De Nicaraguaanse regering wees er echter herhaaldelijk op dat zij zich niet wenst te binden en dat zij de ene eenzijdige afhankelijkheid niet wil ruilen voor een andere.

De landbouwhervorming

Centraal voor het sandinistisch project staat de landbouwhervorming. 70 % van Nicaragua's bevolking leeft, rechtstreeks of onrechtstreeks van de landbouw. Van de levensvoorwaarden van de boerenbevolking, hangt in feite het gemiddelde levensniveau van het hele land af. In het verleden was het deze bevolkingsgroep die het meest leed onder de maatregelen van de diktatuur.

Nog steeds is 47,1 % van de grond in handen van 1,2 % van de bevolking wat betekent dat zowat 600 grootgrondbezitters bijna de helft van de grond bezitten. Zij waren de troetelkinderen van het vorige regime en ontvingen voor de produktie van exportprodukten alle kredieten, alle technische bijstand. Een tweede «sector» vormen de middelgrote en kleine producenten. Ook zij verbouwen vaak exportprodukten (koffie nemen zij bv. voor 50 % voor hun rekening) maar het Somoza-regime had nooit veel belangstelling voor hen. Kredieten vielen hen amper te beurt, van de infrastructuur konden zij slechts zelden genieten, wat het oogsten, het vervoeren en verhandelen van hun produkten niet bevorderde. Een derde groep waren de kleine boeren, eigenaars van kleine stukjes grond, soms teruggedrongen naar slechtere gronden door de expansiedrang van de grootgrondbezitters. Meestal waren die stukjes grond niet voldoende om in het onderhoud te voorzien van een hele familie. De primitieve wijze waarop ze werkten, het gebrek aan kredieten, aan technische bijstand of andere hulp, herleidde hun produktiecapaciteit tot een minimum. De kleine boeren zagen zich verplicht om, tijdens de oogstperiode van de katoen, de koffie en de suiker, soms met hun hele gezin naar de grote hacienda's te vertrekken om daar hun arbeid te verkopen. Tenslotte zijn er de boeren zonder grond. Boeren die nooit grond bezaten of die met geweld van hun grond verjaagd werden. Een deel daarvan werkt als vaste landarbeiders op grote hacienda's, plantages, of landbouwbedrijven ($\pm$ 50.000), de rest trekt met zijn hele familie naar de landerijen waar geoogst wordt (150.000). Een ware volksverhuizing van een leger goedkope werkrachten. Na het hoogseizoen worden zij werkloos, zonder bescherming, zonder enige vorm van vergoeding. Vandaar het grote cijfer werklozen, analfabeten, kindersterfte, de enorme omvang van miserie en onderontwikkeling. Seizoenwerkloosheid, het grote probleem van Centraal-Amerika, de grote uitdaging voor alle revolutionairen. In de mate dat de sandinistische revolutie dit probleem kan oplossen zal zij haar belangrijkste doelstelling, een rechtvaardiger samenleving, een menswaardig bestaan voor de grote meerderheid, realiseren. Daarom staat de landbouwhervorming centraal. Die hervorming startte onmiddellijk op de aangeslagen bezittingen, grote hacienda's, grote plantages, grote boerenbedrijven die een voorbeeld

moeten worden van arbeidersparticipatie, van levens- en arbeidsomstandigheden van de landarbeiders.

Maar de landbouwhervorming heeft meerdere projecten. Zij richt zich ook tot de privé-sector, tot de middelgrote en kleine producenten, tot de kleine boeren, zelfs tot de pachtboeren. Zij spoort aan tot de vorming van op zijn minst dienstencoöperaties waar gezamenlijk problemen in verband met kredietverlening, aankoop van grond- en meststoffen, insecticides, verhandeling van produkten, enz. zouden opgelost worden. Het landbouwhervormingsinstituut helpt de boeren bij het bekomen van kredieten en de Nicaraguaanse regering stelt die kredieten ter beschikking. Kleine en middelgrote producenten, kleine boeren, pachtboeren, genieten plots van voordelen die zij nooit eerder kenden. Een bijzonder voedingsprogramma (het programma PAN) zorgde er trouwens in het verlopen jaar voor dat die hulp beter gekanaliseerd werd voor wie voedselgewassen wou produceren. En Nicaragua dat zich in vorige jaren verplicht zag om kostbare deviezen uit te geven om massa's voedsel, als bonen en maïs bv., in te voeren uit Guatemala en El Salvador, zal in 1982, niettegenstaande de aanzienlijke stijging van het verbruik, in zijn eigen behoefte kunnen voorzien voor praktisch alle basisvoedsel.²²

Tenslotte, werd op 19 juli 1981, de wet op de landbouwhervorming afgekondigd. Zeker betekende voor velen deze wet de verwezenlijking van een oude droom. Alle braakliggende landbouwgrond van Nicaraguanen die het land verlieten zonder er nog naar om te kijken, werd aangeslagen. Hetzelfde gebeurde met braakliggende grond die nooit gebruikt was. Deze grond werd verdeeld onder 100.000 landloze boeren die voor het eerst eigenaar werden van hun eigen lapje grond. De enige voorwaarde die hen gesteld werd was dat ze zich zouden aansluiten bij een dienstencoöperatief. Voor 100.000 landloze boeren betekende dat het begin van een heel ander leven.

Sociaal welzijn voor de grote meerderheid

«Aan het volk de vruchten van zijn arbeid terugschenken onder de vorm van sociaal welzijn» is één van de basisprincipes van de sandinistische revolutie. Drastisch komaf maken met de schrijnende ongelijkheid, met alle gevolgen van de onderontwikkelde afrekenen. Dat die vooruitgang op sociaal gebied nauw verbonden is met de heropleving van de economie is duidelijk. Vandaar dat uiteraard voor alle tegenstanders van het revolutionair proces in de eerste plaats de economie geïsoleerd wordt.

De grootste en meest spectaculaire maar niet de enige campagne was zeker de Alfabetisering. Op vier maanden tijd brachten 180.000 VRIJWILLIGERS het percentage van het analfabetisme van 50,3 % op 12. In datzelfde jaar 1980, studeerden gratis 1.000.000 Nicaraguanen op een totale bevolking van 2.500.000! In één jaar tijd daalde het werklozencijfer van 30 % naar 17,5 (resultaten van 1981 zijn nog niet gekend). Er werden kilometers en kilometers waterleiding aangelegd en 90.000 mensen leerden voor het eerst wat elektrische verlichting betekent. Sedert 1981 begon de grote gezondheidscampagne: massale inentingen, strijd tegen malaria, sane-

---

²² «El Agro Nicaragüense»; Instituto Histórico Centroamericano, Managua 1982.
«Nicaragua: Landbouwhervorming»; Solidariteitscomité Nicaragua Antwerpen, september 1980.

ringsacties om besmettingen te voorkomen, voorlichting in de zin van «voorkomen is beter dan genezen». In Nicaragua is trouwens voor de arbeiders de gezondheidszorg kosteloos en vaak ook medicijnen. Mobiele ploegen, dokters en verplegend personeel, worden per helikopter naar verlaten plaatsen gebracht om ook daar, gratis medische zorg te verstrekken. Het lager en middelbaar onderwijs werd gratis. In 1981 ging 28 % van het staatsbudget naar de sociale sector en in 1982 wordt dat percentage opgetrokken tot 34 %: 16 % voor opvoeding, 18 % medische zorg! Huizenbouw wordt op een eigenaardige wijze gestimuleerd: de regering bezorgt de materialen en de mensen zelf bouwen hun huis.

Het gemiddelde uurloon steeg sedert 1978 met 60 %. Dat klinkt geweldig maar eigenlijk betekent dat geenszins een spektakulaire loonsverhoging. De sandinistische regering trachtte van bij de start uit te leggen dat zij geen spektakulaire loonsverhogingen kon beloven. Wat zij wel beloofde en op vele wijzen tracht te realiseren, is een drastisch verhoging van wat zij noemt het REELE loon, in feite de koopkracht. Het gratis onderwijs, de gratis medische zorg, gratis vervoer voor arbeiders, strenge prijscontrole van levensnoodzakelijke produkten (soms zelfs staatssubsidie om de prijzen zo laag mogelijk te houden: bv. melk en bonen), drastische vermindering van huurprijzen en pachtgelden door het uitvaardigen van bindende decreten. Maatregelen die effectief de koopkracht van de werkende bevolking, het levensniveau van de grote meerderheid, aanzienlijk moeten verhogen zonder noodzakelijk spektakulaire loonsverhoging toe te passen.²³

Poder Popular (de macht van het volk)

«Alleen de arbeiders en de boeren zullen tot het einde doorgaan. Alleen hun kracht, georganiseerd, zal de overwinning behalen.»

A. C. SANDINO

Eén van de belangrijkste punten van deze sandinistische revolutie is de versteviging van de «poder popular», het uitbreiden van de massa-organisaties, het aansporen en motiveren van het volk om zich te organiseren, in de wijken, op het werk, in de universiteiten en scholen. De vijf eerste «wittebroodsmaanden van nationale eenheid», gebruikte het FSLN dan ook ten volle om zich te wijden aan die taak. Een absoluut noodzakelijke maar vaak harde opdracht zo we er mee rekening houden dat de Nicaraguaanse revolutie plaats vond «met één van de minst omvangrijke en traditioneel mee van het slechtst georganiseerde stadsproletariaten van Latijns-Amerika».²⁴ De Nicaraguaanse arbeidersklasse ontstond toen uit vele boeren, die met geweld beroofd waren van alle middelen van bestaan, zodat ze geen andere keuze meer hadden dan hun arbeid te verkopen. Het was door de onteigening van de landbouwgrond, door het uitdrijven van de boeren, dat duizenden naar de stad migreerden waar de industriële expansie abso-

---

²³ «Qué es el plan 80?» MIPLAN, Managua 1980.
«Programa economico 81»; MIPLAN, Managua 1981.

²⁴ George Black, *Triumph of the People*, London 1981.

luut onvoldoende bleek om die enorme groei op te vangen. Het industrie-proletariaat bleef daarom in verhouding tot de toegenomen stadsbevolking bijzonder klein. Het was vooral het hopeloze leger verschopten dat zijn toevlucht nam tot allerlei marginale activiteiten om in leven te blijven, dat overvloedig toenam. Er was trouwens duidelijk een kwalijk verschil tussen het kleine actieve deel van het proletariaat en het grote onproductieve reserve-proletariaat dat door zijn bestaan de lonen laag hield. Een verschil dat de klasse-eenheid en de solidariteit zeker niet bevorderde. Op het land deed zich trouwens een gelijkaardig fenomeen voor. Klein was de groep landloze boeren die een vaste job had. Groot was de massa seizoensarbeiders die na elke oogst weer verder trok zonder enige vorm van bestaan. Deze constante migratie van de seizoenarbeiders «een geringe industrialisering, hoge structurele werkloosheid en een repressief regime, bemoeilijkten de organisatie van het proletariaat».²⁵ «Hun revolutionair potentieel als klasse was niet het gevolg van een traditie van organisatie maar van de objectieve feiten van hun miserie.»²⁶

Om deze revolutie, die duidelijk koos voor het landbouw- en stedelijk proletariaat in zijn geheel, voor het volk, voor de minst bedeedden, verder te zetten is dan ook de steun van de hele massa noodzakelijk. De revolutionaire staat kan decreten uitvaardigen, kan spelregels voorschrijven, kan arbeiders en boeren de middelen ter beschikking stellen die rechtvaardigheid moeten brengen maar het zijn de boeren en de arbeiders zelf, die door hun strijd, door zich efficiënt te organiseren, ervoor moeten zorgen dat die spelregels worden nageleefd. Daarvan is het FSLN zich bewust. Het creëren van een solide basis om vandaar uit te kunnen vertrekken, was en is de reden, waarom het FSLN voortdurend wikt en weegt, om binnen en buiten Nicaragua, optimale voorwaarden te scheppen die de versterking van solide klassebewuste massa-organisaties toelaten. Het is in dit kader, wetend dat slechts 7 % van het industrie-proletariaat bv. gesyndiceerd was, dat men één van de eerste slogans van na de overwinning ten volle kan begrijpen: «organisatie, organisatie en meer organisatie». Het moest duidelijk gemaakt dat «de verwoesting van het Somoza-bewind niet betekende dat er een einde kwam aan de klassenstrijd maar dat veeleer hierdoor de voorwaarden waren gecreëerd die de oplossing van klassenconflicten konden mogelijk maken».

De massa-organisaties kregen niet enkel de taak om de belangen van hun leden te verdedigen, zij gelastten zich ook en zetten zich wezenlijk in, om de volwassenopvoeding te doen slagen. De hulp die zij verstrekten tijdens de alfabetiseringscampagne door hun leden op te roepen om deel te nemen, om te leren lezen of schrijven of, omgekeerd, zich op te geven als alfabetiseringscampagne door hun leden op te roepen om deel te nemen, om te leren lezen en schrijven of, omgekeerd, zich op te geven als alfabetiseringsbrigadier, het verlenen van onderdak en bescherming aan de vele jonge brigadiers die ver weg van huis, de bergen introkken om in geïsoleer-

---

25 Jannie van den Berg: *Op weg naar een eenheidsvakcentrale «in Revolutie en realisme»*; Transnational Institute en Nicaragua Komitee, Nederland, 1982.

26 George Black: o.c.

27 George Black: o.c.

de dorpen de boeren te alfabetiseren was onschatbaar. Het inrichten van kleine plaatselijke of mobiele bibliotheken, de centra voor volksopvoeding waar de pas gealfabetiseerden nu verder worden geschoold. Medebeheer in de bedrijven, medeplanning van de economie, echte medezeggenschap op alle niveaus van het maatschappelijk leven maar ook technische scholing, opleiding van gespecialiseerde arbeiders, is onmogelijk met anal-fabeten. De ontwikkeling van het volk is een garantie voor de democratie, een garantie voor het slagen van de revolutie en de ontwikkeling van een kritische geest.

Wat nu met Nicaragua?

Niemand kan ons volk bedriegen want de waarheid schittert. Daarom bereidt het zich voor op de verdediging. Wij zijn geen krijgers en wij wensen geen oorlog, maar zo men ons ertoe verplicht, zullen we erop voorbereid zijn.

Eden Pastora

Economische en sociale noodtoestand

In september 1981 zag de Nicaraguaanse regeringsjunta zich verplicht om de economische en sociale noodtoestand uit te roepen. Niet omdat het volk nu plots zoveel slechter af was dan voordien (in Nicaragua leefden arbeiders en boeren altijd in een noodtoestand!) maar wel om de aandacht te vestigen op het ongemeen groot aantal moeilijkheden dat de economische relance bemoeilijkt. Economische relance die niet te scheiden is van het sociale welzijn van het volk. Deze officiële verklaring moest de junta toelaten om, op wettige wijze, de nodige maatregelen te treffen om die moeilijkheden het hoofd te kunnen bieden.

De junta nam een reeks maatregelen die in geen geval de onafhankelijkheid van Nicaragua in het gedrang brachten en ging daarmee naar de massa-organisatie om ze uit te leggen en hun steun te vragen.

In de eerste plaats waren daar een reeks controle- en ordemaatregelen van fiskale en financiële aard, die geen betrekking hadden om de arbeiders en de boeren. Maatregelen die de staat besparingen oplegden (maar niet voor de sociale sektor), verhoging van de indirecte belastingen (maar niet op produkten van eerste noodwendigheid), maatregelen die belastingsfraude moesten voorkomen en een betere controle toestaan op de handel en de uitvoer van deviezen om zo kapitaalvlucht tegen te gaan.

In de tweede plaats een economische en sociale noodwet die de produktie en het levenspeil moesten beschermen. De produktie doordat voortaan (voor één jaar) elke onderbreking ervan zou beschouwd worden als een economisch misdrijf (weloverwogen onderbrekingen van het verkeer, sabotage van fabrieken of bedrijven, markten of winkels, werkonderbrekingen, fabrieks- en landbezettingen, stakingen). Het levenspeil door het bestraffen van hamsteren, achterhouden van goederen, prijspeculatie, verspreiden van valse berichten die prijsstijgingen veroorzaken, het aansporen van vreemde mogelijkheden om af te zien van hulp of kredieten aan Nicaragua.²⁸

---

28 Estado de Emergencia nacional: Instituto Centroamericano, Managua, oktober 1981.

De syndikaten zegden de noodwet hun steun toe ondanks de tijdelijke opschorting van het recht op staking. Mogelijk speelde daarbij het feit dat er rond die tijd een buschauffeursstaking aan de gang was, uitgelokt door rechts. Mogelijk de ontdekking dat een deel van de leiding van de met AFL-CIO verbonden vakbond CUS contacten had met het Noord-Amerikaanse Instituut voor de Ontwikkeling van het vrije syndikalisme dat een niet geringe rol vervulde bij het omverwerpen van de regimes van Goulart in Brazilië en Allende in Chili.²⁹

Verdediging

«Het Chileense volk had geen wapens, het volk van Nicaragua heeft die wel, daarom kunnen wij buigzaam zijn, kunnen wij onderhandelen, kunnen wij breed zijn: MAAR NOOIT ZULLEN WIJ DIE WAPENS, DIE WE MET ONZE REVOLUTIONAIRE STRIJD VEROVERDEN, OP DE ONDERHANDELINGSTAFEL LEGGEN.»

Tomas Borge

Na de overwinning toonde het FSLN zich onmiddellijk bereid om de regeringsmacht te delen. De wapens gaf het Sandinistisch front niet af. De Guardia Nacional werd ontmanteld, in de plaats kwam een nieuw SANDINISTISCH VOLKSLEGER (EPS) opgebouwd uit het guerrillaleger. De oppositiepartijen binnen Nicaragua maakten van het Sandinistisch, partijgebonden leger één van hun belangrijkste strijdpunten. Maar het FSLN geeft op dit punt, terecht, geen haarbreed toe. Het niet enorm omvangrijke beroepsleger is hoofdzakelijk een verdedigingsleger. De herhaaldelijke beschuldigingen over de aanwezigheid van Cubaanse en Russische militaire adviseurs, van Vietnamese en Russische wapens en vliegtuigen, werden stuk voor stuk door de regering categoriek afgewezen. Zelfs Noordamerikaanse senatoren konden zich ervan vergewissen dat het hier om een kwakkel ging. De beloofde Franse wapens kwamen nog niet toe. Maar toch bereid Nicaragua zich, op dit moment zelfs koortsachtig, voor op z'n verdediging.

Want het Nicaraguaanse volk laat gods water niet zomaar over gods akker lopen. Hij bouwt zich ook geen bunkers, het leert zich verdedigen. In het vooruitzicht van een interventie worden de mensen opgeroepen om toe te treden tot de volksmilities. En die oproep wordt massaal beantwoord. Elk dorp, elke wijk, elk bedrijf, elke universiteit, heeft zijn milite. Vrouwen en mannen van alle slag die met houten geweren leren hoe ze zich moeten

---

²⁹ Het Noord-Amerikaanse Instituut voor de Ontwikkeling van het Vrije Syndicalisme werd in 1961 opgericht op voorstel van George Meany die 36 jaar voorzitter was van het AFL-CIO. Het instituut krijgt fondsen van deze organisatie, van de Noord-Amerikaanse regering en van maatschappijen waarvan de vertegenwoordigers deel uitmaken van de beheerraad. Schenkingen kreeg het instituut o.m. van: ITT, Kennecott, Mobil Oil, Anaconda, United Fruit, etc. Het instituut gaf meer dan 200.000 Latijns-Amerikanen een «training»! Vóór de staatsgreep in Chili (1973) bood het instituut zijn hulp aan 9.000 syndikale leiders, vooral van de zeemansbond die onmiddellijk betrokken was bij de omverwerping van Allende. Hetzelfde was trouwens eerder gebeurd met Braziliaanse syndicalisten vóór de rechtse staatsgreep in 1964.

«El CIA-IADSEL»; Barricada, Managua 13.08.62.

«La CIA es como un cancer», interview met ex CIA-agent Richard Marinez; Soberanía, Managua, oktober 1981.

redden in geval van nood. Maar er zijn ook beter getrainde bataljons vrijwilligers, goed voorbereide mannen en vrouwen: de reservebataljons van de volksmilities. Zo kan het vrij kleine beroepsleger, als dat ooit nodig mocht zijn, plots zwellen tot een volumineuze strijdkracht.

Vrede

*De beste oorlog die we ooit kunnen winnen
is diegene die we nooit zullen moeten voeren.*

Bayardo Arce

Nicaragua heeft geen enkele baat bij een gewapend conflict. Met zijn enorme economische problemen zou de vernieling van een nieuwe oorlog de toestand alleen maar nog dramatischer kunnen maken. Herhaaldelijk deden de regering en de Sandinisten dan ook een poging om de Noordamerikaanse regering van inzicht te doen veranderen. Er waren de voorstellen van Miguel d'Escoto, Minister van Buitenlandse Zaken om Honduras te vragen de grenscontrole te verscherpen (El Salvador en Nicaragua hebben immers geen gemeenschappelijke grens) of om een gemeenschappelijke Hondurese/Nicaraguaanse wacht aan de grens te stationeren, om zo vast te stellen dat er inderdaad geen wapens van Nicaragua naar El Salvador gaan. In de V.S. volgde op dit voorstel echter doodse stilte. De Mexicaanse president deed op zijn beurt een voorstel aan de Noordamerikaanse regering om, via politieke weg, de vrede in de Centraal-Amerikaanse regio te herstellen. Eerst kwam ook daarop geen reactie. Tijdens de sluitvergadering van COPPAL (Permanente conferentie van Latijns-Amerikaanse politieke partijen) in Managua deed Tomás Borge, op 20 februari, het Nicaraguaanse vredesvoorstel:

- Nicaragua herhaalt dat het een ongebonden politiek zal voeren.
- Het is van oordeel dat het gewenst zou zijn niet aanvalspakten af te sluiten en akkoorden i.v.m. wederzijdse veiligheid, met zijn burens.
- Het zou voorzichtig zijn een gezamenlijke wacht uit te voeren aan de grenzen met Costa Rica en Honduras.
- Het is bereid vriendschappelijke betrekkingen te onderhouden met de V.S.
- Zo men zich niet bemoeit met zijn interne zaken, zo men zijn onafhankelijkheid absoluut respecteert... is het bereid het revolutionair proces verder te zetten in het kader van een gemengde economie, pluralisme, niet gebondenheid en zullen er, ten laatste in 1985, democratische verkiezingen komen. *«Want, zoals wij Somoza overwonnen met onze wapens, zo kunnen wij, wie ook, overwinnen met onze stemmen».*

Weer volgde een doodse stilte in Washington. Onder druk van het eigen Noordamerikaanse parlement, de media die steeds meer de agressieve politiek van de regering aanklagen en het stijgende ongenoegen van een groot deel van de Noordamerikaanse bevolking, aanvaardde de minister van buitenlandse zaken om met de Mexicaanse bemiddelaar te praten. Hij overhandigde hem zelfs een vredesvoorstel dat zijn regering reeds meer dan een jaar geleden aan Nicaragua zou overgemaakt hebben en dat nog altijd geldig blijft. Spijtig dat net een dag voordien, zoals dat voorzien was in het bekendgemaakte CIA-plan, in het Noorden van Nicaragua twee bruggen opgeblazen werden die de verbinding met de Hondurese grens

verzekerden. Het werk van specialisten die zich onmiddellijk terugtrokken op Hondurees grondgebied. Een vredesvoorstel om de gemoederen te sussen terwijl de «covert actions» rustig doorgaan? Acties die zeker de rust in Nicaragua niet bevorderen. De junta kondigde er trouwens voor een maand de uitzonderingstoestand af. Van Reagan kan je immers alles verwachten behalve recht en waarheid.

Jeannine KOREMAN
maart 1982

Personderzoek

Barricada, Managua, Partijblad FSLN

La Prensa, Managua, Oppositieblad

Nuevo Diario, Managua, Onafhankelijk blad

Glossarium

- ACV Algemeen Christelijk Vakverbond.
- AFL-CIO Grootste Noord-Amerikaanse vakbondsorganisatie waarvan het algemeen geweten is dat ze nauwe banden heeft met de CIA. Alhoewel zij niet aangesloten is bij het IVVV (Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen), is zij wel lid van ORIT, organisatie die alle IVVV-leden uit Noord-, Midden- en Zuid-Amerika groepeerd en waarbinnen zij een aanzienlijke invloed heeft. Er is trouwens sprake van dat AFL-CIO zal toetreden tot het IVVV waarvan ook het Algemeen Belgisch Vakverbond, ABVV, deel uitmaakt.
- AID United States Agency for International Development. Werd in 1960, als kredietinstelling, in het leven geroepen in het kader van Public Law 480 (agricultural trade development and assistance act (1954), die tot doel had de consumptie van Noord-Amerikaanse landbouwproducten in het buitenland te bevorderen, de exportmarkt voor voedsel te vergroten en de buitenlandse betrekkingen te verbeteren door de verkoop van landbouwoverschotten op krediet, aan «friendly nations» en in uitzonderlijke gevallen door schenkingen in geval van hongersnood.
- ANDEN Asociación Nacional de Educadores Nicaragüenses (Nationale Vereniging van Nicaraguaans opvoedend personeel).
- CAUS Central de Acción y Unidad Sindical (Vakbondscentrale voor eenheid en actie). Communistische vakbond. Alhoewel zij Moskou-gezind is heeft ze geen enkele internationale binding.
- CEPAL Comisión Económica para América Latina (Naciones Unidas). Economische commissie voor Latijn-Amerika van de Verenigde Naties.
- CGTi Confederación General de Trabajo - Independiente (Onafhankelijke Algemene Arbeidsconfederatie). Communistische Vakbond, die binnen Nicaragua nauwe banden heeft met de Moskougezinde PS (Socialistische Partij) en die op internationaal vlak is aangesloten bij het Wereldvakverbond, WVV en de regionale organisatie ervan CRUSTAL.
- COSEP Consejo Superior de la Empresa Privada (Overkoepelende Raad van de privé onderneming).

COPPPAL	Conferencia Permanente de Partidos Políticos de América Latina (Permanente Conferentie van Latijns-Amerikaanse Politieke Partijen). Deze organisatie werd in 1979 opgericht op initiatief van de Mexikaanse Partido Revolucionario Institucional. Inmiddels traden 29 progressieve landen toe. Onder het motto «Latijns-Amerika voor de Latijns-Amerikanen» verdedigen zij de vrijheid, de democratie en het zelfbeschikkingsrecht.
CST	Central Sandinista de Trabajadores (Sandinistische Arbeiderscentrale). Heeft binnen Nicaragua banden met het FSLN en heeft, op internationaal niveau, een waarnemer bij het IVVV en het WVV.
CLAT	Central Latino-americana de Trabajadores (Latijns-Amerikaanse Arbeiderscentrale). Is de Latijns-Amerikaanse vleugel van het Wereldverbond van de Arbeid, waartoe ook het Algemeen Christelijk Vakverbond behoort. CLAT werd in 1954 in Chili opgericht en is steeds direct verbonden gebleven met de kristen-democratie. Het is sterk gecentraliseerd en zo wordt bv. alle financiële steun gecoördineerd in de hoofdzetel te Caracas (Venezuela).
CTN	Central de Trabajadores de Nicaragua (Nicaraguaanse Arbeiderscentrale). Binnen Nicaragua heeft deze vakbond nauwe banden met de kristelijke partijen PCS en MDN. Op internationaal vlak zijn ze aangesloten bij CLAT en het Wereldverbond van de Arbeid, WVA.
CUS	Consejo de Unificación Sindical (Raad van Vakbondseenheid). Staat binnen Nicaragua gekend voor haar anti-communistische houding. Heeft banden met MDN. Op internationaal vlak is zij één van de doelste ORIT-leden en ook aangesloten bij het IVVV, Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen.
EPS	Ejército Popular Sandinista (Sandinistisch Volksleger).
EVP	Europese Volkspartij.
FARN	Fuerzas Armadas Revolucionarias de Nicaragua (Revolutionaire gewapende strijdkrachten van Nicaragua). Somoza-gezinde strijdkrachten.
FETSALUD	Federación de Trabajadores de Salud (Federatie van de werkers uit de gezondheidssector).
FSLN	Frente Sandinista de Liberación Nacional (Sandinistisch Front voor Nationale Bevrijding).

MDN	Movimiento Democrático Nicaragüense (Nicaraguaanse Democratische Beweging). Ontstaan kort vóór de overwinning binnen de schoot van de patroonsorganisatie.
PCD	Partido Conservador Democrático (Democratische Conservatieve Partij).
PLI	Partido Liberal Independiente (Onafhankelijke Liberale Partij).
PPSC	Partido Popular Socialcristiano (Sociaal Christelijke Volkspartij).
PS	Partido Socialista (Socialistische Partij). In feite communistische partij.
PSC	Partido Socialcristiano (Sociaal Christelijke Partij).
UDN	Unión Democrática de Nicaragua (Democratische Unie van Nicaragua). Rechts in het buitenland.
IADSEL	= AIFLD, American Institute for free labour development (Amerikaans Instituut voor vrije vakbondsontwikkeling). Heeft via ORIT (organisatie van Amerikaanse IVVV-leden en het AFL-CIO) enorm veel invloed.
MAP	Movimiento Acción Popular (Beweging Volksactie). In 1970 van het FSLN afgescheurde groep, die, alhoewel hij niet zo'n duidelijke partijlijn had, toch op Peking gericht was. Sedert China een inval deed in Vietnam nemen zij Albanië als referentiepunt.
MORE	Movimiento Obrero Revolucionario (Revolutionaire Arbeidersbeweging).
FO	Frente Obrero (Arbeidsfront), syndikale vleugel van de MAP.
PC	Partido Comunista (Communistische Partij). Een stalinistische Moskou-gezinde partij (alhoewel niet door Moskou erkend) die zich in 1967 afscheurde van de PS omwille van een conflict i.v.m. hun houding t.a.v. de gewapende strijd. Nog steeds beschouwd als vrij sectair en anti-sandinistisch.

HELP TOESTANDEN VERSPREIDEN!!

Je kan ons helpen Toestanden een bredere bekendheid te geven en nieuwe abonnees te werven.

vraag een promotiepakket (folder, abonnementskaarten, dokumentatie)

bezorg ons namen en adressen van mogelijke geïnteresseerden voor een proefnummer

help bij de losse verkoop

werf abonnees

Geef je op bij Toestanden-promotie,
Geuzenstraat 20, 2000 Antwerpen.
Als bedankje voor wat hulp krijg je de GAL-poster.

Op 23 en 24 april werd aan de Rijksuniversiteit van Gent een colloquium georganiseerd over het thema «De betekenis van het begrip arbeid in Hegels filosofie».

In een eerste **Toestanden-cahier** publiceren we alle referaten van deze studiedagen, ingeleid door organisator Dr. F. Mortier. Prof. Dr. J. Kruithof schrijft een besluit:

- Marx' gebruik van het hegeliaans concept arbeid, door Prof. Dr. J. D'Hondt (Poitiers – Frankrijk)
- Arbeid en interactie in Hegels vroege geschriften, Prof. Dr. J. Fletscher (Frankfurt-am-Main – DBR)
- Het arbeidsbegrip in Hegels Fenomenologie, Prof. Dr. W. Van Dooren (Groningen – Nederland)
- Logika van de arbeid en arbeid van de logika, Prof. Dr. G. Jarczyk (Parijs – Frankrijk).

Deze afzonderlijke uitgave kan nu besteld worden aan de voorintekenprijs van 200 frank (+ 20 frank verzendingskosten). Storten op rekening nummer 001-0981568-04 van Toestanden - Antwerpen, met vermelding «Hegelcahier». Bij verschijning in het najaar wordt het boek je toegestuurd.